

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCE
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum die Jovis vigesimo-sexto
Januarii M. DCC. XLI.

M. PHILIPPO CARON, Antiquo Facultatis Decano,
Doctore Medico, Praside;

Nom à vario fibrarum contextu & Elatere, diversa Temperies?

I.

E U miseram vivendi conditionem? Servitutis causâ nascimur, Mortalium vita, lucta indefinens, perpetuis æquilibrii ac mechanisimi legibus obnoxia. Sic à creatione primâ instructa fuerunt corporis humani partes, ut ex definitâ quâdam earum fabricâ & positione, certi cicerentur motus, quorum exercitatione vita conservaretur. Vivere intelligitur homo, quandiu corpore constat & animâ, simul junctis. Anima, merè spiritalis & immortalis; corpus verò, materiale, ac proinde interitui subditum atque corruptioni. Hujus utriusque societas, hujus cum illâ commercium, inter ea debent annumerari *myseria*, quæ mortalibus abscondita voluit esse supremus rerum Opifex. Plurima tutius est admirari, quam explicare velle nature miracula, quorum nosse causas uni competit Conditori. Medicus ergò, nature licet venator accerrimus, altiora non querat. Prima seu remota corporum elementa, curiosius non investiget. Obscuris aut incertis Philosophorum, quin & Chymicorum *hypothesibus* minimè blandiatur. Corpus humanum, quatenus est objectum Medicinæ, non aliter consideret, quàm ut Creatoris opus, quod ab ortu exinde moveri pergit, vi *mechanicæ* ejusdem, quàm simul & semel in ipso creavit Omnipotens: juxta nimirum leges motûs constantissimas, singulis corporum viventium *flaminibus*, vel ipso Dei digito, primùm impressas atque ingentitas. *Horologiorum* aut navium gubernatori æquiparandus quodammodo venit Medicus. Præcipua hujus, ut & illorum, Philosophia, in objecti sui partum, motuumvè doctrinâ & observatione potissimum conquiescat; diversamque

A

hominum *Temperiem*, Hic non eruat aliudè, quàm ex eodem *aequilibrio*, vel *mechanismo* multiplici, quo præsertim stat functionum varietas atque integritas.

I I.

SANI corpus hominis, ex duplici tantùm conflatum partium genere : ex fluentibus videlicet & fixis. Has, quæ genuinum constituunt *Anatomies* objectum, proprio partium nomine; illas, quæ cultri *Anatomici* elidunt aciem, peculiari humorum vocabulo decorabant Veteres. Hæ, perpetuo dum agitantur *vibrationis* aut *oscillationis* motu, contentos humores premunt, urgent, comminuunt : de sede suâ, figurâ & connectione nativis nunquam dimotæ; illæ, vasis incarcerationæ, nunquam non impelluntur, subiguntur & progrediuntur : cujuslibet loci, formæ & sitûs capaces. Fixæ partes, quas & solidas vocant, ex *filamentis* primùm conficiuntur tenuissimis, in longum extensis, continuis & *elasticis*. Hæc *filamenta*, diversâ ratione contorta simul, intertexta, implicita & sibi connexa, componunt *membranas*, vasa, viscera, ceteraque corporis *organa*, ex quorum *mechanica* dispositione, ac *virtute systolica*, pender præcipuè circuitus sanguinis, liquorum secretio, totiusque animalis & economiæ regimen & *aquilibrium*. Partes verò fluentes aut fluidæ, ex innumeris coalescunt *moleculis*, summè *distilibus*, laxis, mollibus, nulloque modo sibi coherentibus. Hæ *molecula*, arteriis venisque coercitæ, vivificum illum suppediunt purpurei laticis fontem, ex ejus penu fecundissimâ, depromitur secretionum excretionumque omnium sincera materies. Duplex illud partium genus, movere vicissim & moveri, etsi deprehenditur : cave tamen, motûs hujus *reciproci* originem, utrique tribuas indiscriminatum. Aguntur fluentia magis, quàm agunt. Ab his quidem, progrediendo, dilatantur vasa ; ab his, renitendo, solidorum deterantur parietes. Quid indè ? An non hæc ipsamet fluentium virtus, merè passiva est ? An non hæc eadem, consistentium seu fixarum partium actioni primariò referenda ? Num fueret sanguis, nisi alternâ cordis præsertim, & arteriarum *systole*, jugiter attenuaretur, conqussaretur, ac protruderetur ulterius ? Quàm facile sibi relictus cruor, extra propria vasa densetur ac spissescat, nemini non cognitum. Diversam igitur sanguinis aliorumque corporis humorum fluiditatem tenuitatemvè, causa procreat eadem, quæ varios determinationis ac velocitatis gradus, in illis suscitare valet atque promovere. Undenam autem inæqualis adeò, tamque multiplex in distinctis partibus humorum velocitas atque determinatio ? Undè tot tamque dispares horum circuitus ? Undè tam dissimiles hominum facies, ac *Temperies* ? Hæc & alia omnia sanitatis, quin & vitæ *Phænomena* inchoat, fovet, ac tuetur fixarum corporis partium *organica* conformatio, innatusque *aliter*. Numquid ab aliâ scaturigine, *mechanismi* corporei, vel ejus *aquilbrii* ratio deducenda ?

I I I.

FIXARUM corporis partium simplicior, fibra : hæc, instar fili oblonga, ex duobus extremis, & unâ parte intermediâ contextitur. Simplicem quantumvis licet hanc supponas, semper tamen organicam, & cum aliis vel connexam, vel continuatam fibris concipies. *Muscularis* quælibet fibra, saltem notabilis, si ab extremis in partes oppositas diducatur, cedit facillimè, neq; infringitur. Quò vehementius producit in longum, eò magis ipsius *Elatarium* adaugetur. Eiusdem fibræ si rescindantur extrema, statim abbreviabitur ejus longitudo, imminuetur moles, vermicularem seu undulatam referet formam ; & in hunc contractæ modum, liquores cavitate suâ inclusos eructabit. Ex his, quis non animadvertat fibræ quamcunque *muscularem*, *elongationi* vel extensioni suæ nusquam non resistere ? Quis non videat, in sui contractionem, hanc semper niti ? Quis virtutem *systolicam* huic à naturâ insitam esse non favebitur ? Hinc fibræ, quæ sunt viventis corporis partium, veluti *liciorum flamina*, mirabili quodam donantur *Elatere*, ejus beneficio, plus minùs contractæ nunc, nunc remissæ, motum servant perpetuo *oscillatorium*. Hic in compositis, ut in simplicibus *organis* deprehenditur. Incipit in ortu ; in interitû desinit. Quæris, num in durâ *meninge*, num in corde primùm exordiatu rille motus ? Audi *HYPOCRATEM* : *Corporis principium nullum est, sed omnia principium & finis : circulo enim scripto, principium non invenitur. De alternâ tamen fixorum *systoles* ac *dysstoles* causâ, ne sollicitè*

¹⁰ fibra, de
vita in homi-
ne.

3
 ris ampliùs. Quod in reliquis corporibus *Elaterem*, in fidibus aut *pendulis vibrationes* creat & alit: illud idem in homine, cæteris paribus, motùs *oscillatorii* auctor est atque conservator. *Elateris* nomine vis audit illa, quæ corpus, occasione datâ, dum premitur aut ad violentam adducitur figuram, ita resilit, ut in statum naturale, Marte proprio, se restituat. Vis illa, in corporibus etiam *Elasticiis*, plurimùm variat, pro dissimili particularum, quibus constant, configuratione & contextu. Ad *Elaterem* requiritur præsertim, ut ejusmodi particulæ, sint rigidæ partim, & partim flexibiles. Molles cum firmis ita debent consociari ac temperari, ut resilere valeant absque ullo *disruptionis* metu; hinc rigidiora, ut & flexibilia, corpora, omni ferè destituuntur *Elaterio*. Sic ossa frangi, quàm inflecti faciliùs. At jam habes in promptu, *mechanismi* corporei artificium. Si nempe sanguis, quo primum impetu, à corde premitur & expellitur; quæ dein virtute, in arteriis reprimitur lateratiler & à tergo protruditur; quibus demùm obicibus, in itinere suo impeditur, ac retardatur: si, inquam, sanguis, viribus ac resistentiis iisdem, & simili proportionem dilatat vasa, eaque distendat? Quis expressam *symplicita* virtutis imaginem, in fixis partibus non recognoscet? Quis *reciproci* solidorum liquidorumque motùs, secretionum, aliarumque corporis functionum originem, varietatemvè, ab inæquali fibrarum structurâ & *sympole* petendam inficiabitur?

I V.

DISPARILIS hominum *Temperiei mechanicæ*, quidni & enodaret fibrarum *systema*? *Temperies*, vox olim ambigua: usurpata quidem à Veteribus, ut eam in entibus diversis designarent primorum elementorum eorumvè qualitatum mixtionem, undè præsertim calida, frigida, humida, vel sicca denominabantur. Quas aeri, nimirum, igni, aquæ & terræ primario tribuerant illi, calor, frigus, humiditas, aut siccitatis qualitates, eas, in gradu quamvis dissimili, mixtis omnibus assignaverant. Ut ex elementis, tanquam ex materiâ, quodlibet conflari corpus; sic ex principibus eorum qualitatibus, variè confusis ac retusis, tanquam ex formâ, varias oriri corporum proprietates, diversaque Temperamenta eiumpere autumabant. Sed obsoletam jamdiu Veterum opinionem, hic longiùs prosequi nec vacat, nec expedit. Quid igitur hominum *Temperies*? Quo definienda genere? Quâ specie, discriminanda? Res profectò soluta, si difficilis, non impossibilis. Stupenda corporis humani fabrica introspectiatur penitus; sedulò explorentur ejus initium, augmentum, & decrementum; motionum ac mutationum, quæ in ipso contingunt, ratio *mechanica* probè dignoscatur. Ecquis postea Temperamenti cognomen characteremvè, geometrico huic recusaret ascribere partium corporis habitui, qui, licet in uno quoque differat homine, nihilò tamen minùs ad functiones ritè obeundas accomodatur? Inæquabilis, est geometricus, hic partium habitus, num quærendus in alio, quam in variegatâ & quidem ingenitâ illâ fibrarum compage, ex quâ necessariò sequitur in *organis* hæc aut illa flexibilitas partium, partim & rigiditas, diversis villorum *Elateris* fons & origo? Sua itaque sit singulis hominibus *idiosyncrasia*, sua cuilibet hominum parti, sexui, ætati sit propria constitutio: Numquid hoc, qualecumque, discrimen, à multiformi præsertim villorum texturâ & *Elaterio* desumendum? Cur in pueris, *oscillatio* debilior? Vividior, in adultis? In senibus decreseat sensim & exhauriatur? An non, quòd villi sint, in infantia, molliores? Firmiores, in ætate consistente? In senectute demùm rigeant paulatim & indurentur: usquequid exsiccatæ nimis, ad *oscillandum* prorsus ineptæ fiant; undè fatum ineluctabile? Sic frequenti, nec intermissâ, quanquam multiplici villorum *vibratione*, corpus vegetat, crescit, durat, senescit. Hinc partium ac fibrarum diversa positio; distans intervallum à corde; dispar inflexio, directio, complicatio, connectio; imparilis tenuitas, crassitudo, longitudo, tensio, laxitas; discrepans valorum capacitas, vel habitudo rami ad truncum; discors *vibrationum* vel *oscillationum rhythmus*; compressio tandem aut contractio dissimilis: Hinc, inquam, omnes ejusmodi causæ, in hominibus distinctis variæ, sigillatim aut simul in eodem homine conspirantes, necessitate *mechanicâ* efficiunt, ut, neque in hominum innumerabilibus personis, neque in unius ejusdemque personæ dispersis partibus, similis & æqua emergat *Temperies*.

EX aëris impari modulatione intra tracheam & bronchia, quot & quales eduntur sonorum toni? Ex diversis mulices organis aut fidibus, tensis ex arte, licet dissimiliter, ac pulsatis, quam interim egregius nascitur concentus? Quid igitur mirum, si quotquot in corpore sano functiones exercentur, ac fiunt vicissitudines, omnes illæ à vario textûs, *symples*, *Elateris*, aut pressûs gradu repetantur? Quid mirum, quod in tantâ secretionum, circuituum ac motuum multitudine, totius tamen æconomia animalis vigeat *Eutonia*? Sic *Eusarcem* corpus ad harmoniam canere dicitur, quandiu fixarum ejus partium in fluidas, amicum floret imperium. Sic ita ipsius æquilibras. Sic micat sanitas ac *Temperiei mechanisimus* *. At, si quilibet oscillatione datâ, vel omnino, vel ex parte, fibrarum *Elater* à suo naturali tono factus abnormis, *oscillationum* ordinem non servat, quanto magis tunc elucet ejusdem *mechanismi* artificium. Sanitatem, quam fovet *æquilibrîi symmetria*, nonne discordia æquilibrîi lædit & labefactat? Fibræ quamobrem, tensæ nimis aut laxæ, rigidæ aut molles, torpentes aut vellicatæ, crispæ aut resolutæ, *oscillationes* reddunt plûs æquo citatas vel inertes, liberas vel impeditas, vividiores vel remissas. Hinc sanguis cæterique liquores, in vitium dociles flecti, jam ultra normam pressû & impulsû, nunc hærent, mox arietant, currunt, vagantur, stagnant, aliaque innumera luunt villorum delicta. Hinc mutata succorum superflues, dissociatæ molecule, tenuatæ, densatæ, pînsitæ plûs minûs. Hinc omnia nutritionis aliarumque secretionum errata. Nec aliunde jactationes ægrotantium, anxietates, tremores, rigores, horrores, nervorumque subsultus, morborum prodromi, vel satellites. Multifariam itaque vitiatò solidorum *Elaterio*, si multijuges ascribendæ veniant *Intemperies* illæ, quæ à Veteribus olim, vel ad calorem, vel ad frigus, vel ad sanguinem, bilem, melancholiam, aut pituitam referrebantur; Si in morbis curandis, laxæ fixarum partium *symples* ac *dissiples* portus, quam fluentium indolis, sit habenda ratio, sit habenda ratio: Numquid ex dissimili fibrarum texturâ & *Elatere*, non erit cuiusvis hominis deducenda *Temperies*? Ab assuetò & quotidiano voluptatis usu, sensibus quasi callum obducitur, quo minûs hæc titillat: an exinde minûs, voluptas nuncupanda? Sic elasticæ fibrarum virtutis effectus, licet ex *Temperie* minûs, quam ex *Intemperie* conspicui sint: An ideo certi minûs? An minûs constantes? Est ergò cunctis partibus insita quædam fibrarum textura, est quidam innatus *Elater*, undè pender primariò Temperamentum, bonæ valetudinis comes assiduus. Nativa hæc partium constitutio, etli ex morbo depravatur identidem, interdum etiam, decursu temporis, remanente sanitate immutatur: undè Temperamentum acquisitum. Quot reipsâ modis variant inter se corporum habitus, ex ætate, sexu, educatione, statu, exercitiis, aëre, solo, victu, regione, consuetudine, aliisve innumeralibus adjunctis, à quibus corporis partes, ac præsertim earum fibræ, ut in pîis, sic & in melius, affici valent atque sollicitari?

* Inde concludas opus esse corpus humanum, quod primo ab otu creatum fuit, quodque exinde moveri pergit, vi earumdem potentiarum, quas illi aliter acium Conditor, easdemque ad normam, leges easdem & regulas eundemque ordinem, quæ simul & semel in illo creavit.

Qui in illo exercentur motus, definita habent tempora, concordæque periodos: hæc sunt enim vasorum, quæ motus illos agunt, mensuræ; sic ut universa animalis æconomia, una ordinate sit à Creatore facta, suis

Aspirata legibus ac regulis, quæ vitam tenent & sanant. Philippi. Recquet. Nov. Medicin. Consp. part. 1a, c. 80.

Suus est, cuique parti, modus, crassitudo, propria *dissipatio*, quæ singulari solidorum tensum regulariter fluitotum distributioni deservit. Id. ibid. c. 180.

Illuc deducet Temperamentorum criteria, *idiosyncrasiarum* rationes, ætatem, sexuumque varietatum causas, Id. ibid.

Ergo à vario fibrarum contextu & Elatere, diversis Temperies.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus - Guillelmus Le

M. Carolus Dionis.

M. Michæl P.aget.

Monnier.

M. Exuperius Berrin.

M. Gedron De Rabours.

M. Nicolaius I. T.lier.

M. Joannes - Ludovicus Bande

M. Laurentius Frier.

M. Petrus Affry.

De Lacroix.

Proponebat Parisiis CAROLUS FRANCISCUS BOUTIGNY DESPREAUX, Ambianensis, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1741. à sexta ad Meridiem.